344
Boekbespreking
T. R. Peace: The Staftis and Devclopment of Elm diseasc in Britain. Forcstry Com-mission, Bulletin nr 33. London 1960, 10s.
-Deze belangrijke publicatie ontleen rijtn \vaarde aan twee bijzondere omstandigheden.
Ten eerste heeft dc auteu reedrs van 1928 af, een jaar nada hett eerste geva valn iepe-ziekte in Engeland was geconstateerd he,t onderzoe ovekr dc ziekte uitgevoerd en geleid.
Dit onderzoe werkd in nauw contac mett collega's in Nederland en de V.S. uitgevoerd,
maar was meer dan in deze landen geconcentreer odp het inventarisere vann zieke en
gezonde bomen in het veld en het volgen van de lotgevallen van eenmaa aangetastle
exemplaren Hierbi.j komt de tweede bijzondere omstandigheid e,n wel het feit dat
Engeland in tegenstelling tot de V.S. en Nederland nooit heeft gepoogd door verplichte
vellingsactie dse uitbreiding van de ziekte te remmen D.c epidemie kon zodoend prake-
tisch ongestoor woedend e,n doorda eenmaat aangetastl bomeen niet werden geveld,
was het mogelijk na te gaan in hoeverre zij zich van een aantastin kondegn herstellen.
De mogelijkheid van dit herste vormlt het zwaartepun vatn de publicatie He.t was
reeds eerde uirt Nederland esn Amerikaans onderzoe bekendk da,t de ziekteverwekkende
schimme alleeln kwaad doet als hij in de vaten van de buitenste jaarring van de iep
zit, en dat de schimme zeelr vaak niet in staa its vanuit een geïnfecteerd oudee jaarring
door te dringen naa,r een nieuwe daa,r omheen aangelegd jaarringe I.n dat geva komlt
de ziekte van het vorige seizoen dus niet terug in het lopende seizoen D.e nieuw ge-vormde scheute zijnn dan gezond e,n kunnen beginnen de geleden schade in de kroon
te herstellen D.e principiële mogelijkheid zowel als het mechanism vaen het herstel
waren dus bekend maa,r de auteu irs nu in Engeland in staa geweest otm de rol van
dit herste iln het veld nauwkeurig te volgen.
Een aanta spectaculairl ziektegeschiedenissee vann individuele bomen lopend,e van
1928 tot 1955 zij,n in mooie fotoseries en in een tabe vastgelegdl He.t blijkt dat in
sommige gevallen zelfs bomen waarvan een groot dee valn de kroon gedood is, tot
herste kunneln komen Voort.s blijkt dat dit herste oolk in grote populaties gewicht in
dc schaa kaln leggen z:o zijn in een gebied bij Foulden in 21 jaar tijds slechts 13 bomen
doodgegaan hoewe, meelr dan 70 bomen uit een totaa valn 95 daar in dc loop van
dezelfde periode eens of vaker ziekteverschijnsele haddenn vertoond Vel.e dergelijke
voorbeelde wordenn gegeven Wannee. irn Engeland o,p dezelfde wijze als in Neder-land en de V.S. elke aangetast booem direct gekap zotu zijn, zouden volgens schrijver
de verliezen aan iepen zeker hoger zijn geweest He.t aanta doolr de ziekte uitge-vallen bomen wordt nu gescha otp slechts 10 tot 20% van het totale Engelse iepen-bestand terwij,l op veel plaatsen alle gaten al weer door opslag zijn gevuld.
Op grond van deze ervaringen suggereer dte auteur da,t er ook in Nederland en
misschien zelfs in de V.S. meer iepen over zouden zijn, als men hier niet zo rigoureus
elke aangetast ieep had geveld Helaa.s is deze interessant stellineg niet te toetsen D.e
drie landen zijn slechts beperk vergelijkbaart daai,^ ze verschillen in klimaat soorten
van iepen en wijze van aanplant Maa.r inderdaad komt herste oolk bij onze Hollandse
iep voor, en ref. gelooft dat een zwakke aantastin doogr de iepeziekte nog geen reden
hoeft te zijn de boom te vellen. Pas wannee wart dikkere takken zijn gedood di,e grote
keverbroedplaatse dreigenn te worden pa,s dan 'worden de kwade kansen waarschijnlijk
groter dan de goede.
Bij het vergelijken van de intensitei vatn de ziekte van jaar tot jaar blijkt er slechts
Weinig correlatie met de weersgesteldhei tde zijn; hoogsten treeds dtc ziekte heviger
op in het jaar na een hete zomer Interessan. its echte dart de ziekte na 1937 in Enge-land beslis veetl minder hevig is geworden He.t is waarschijnlijk dat dit tenminste ten
dele is veroorzaak dootr de betere houtprijzen van dc laatste 20 jaren di,e hebben,
gemaak datt zieke en stervend bomeen tegenwoordig worden geruimd en niet als
keverhaarde blijvenn staan.
Dc conclusie van de publicatie is gematigd optimistisch o:p plaatsen waar iepen ver-jonging niets kost, zoals in de Engelse heggen zo vaak het geva isl, lijkt het de auteur
verantwoord weer bomen op te laten groeien E.r zal 'wel enige ziekte optreden maa,r
dat risico kan worden genomen Di.t geldt echte niert voor laanbeplantingen waa,r het
uitvallen van enkele bomen het effect van de hele beplanting verstoor Vootr Heze
doeleinden raad dte schrijver aan te wachten op de uitgifte van nieuwe resistent selece-
ties, welke ook in Engeland worden getoetst.
H. Ml Heybroek.